

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 374
3. února 2020

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice
Mileny Hrdinkové

Modelové zasedání institucí EU v
Bratislavě

Postoj Evropské komise k brexitu

Sdělení k bezpečnému vývoji sítí
5G

Výsledky zasedání Rady
pro zemědělství a rybolov

Výsledky zasedání Rady
pro obecné záležitosti

Výsledky plenárního zasedání
Evropského parlamentu

Evropský parlament po brexitu

Schválené rámcové pozice

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

Evropská unie vstoupila do nového pracovního týdne o jeden členský stát chudší. V pátek 31. ledna úderem půlnoci Velká Británie opustila EU a začalo tak zvané přechodné období. Až do jeho konce, tedy do konce letošního roku, se nicméně budou ve Velké Británii uplatňovat dosavadní pravidla a unijní právní řád, pro české občany a podniky se tak nic nemění. Přechodné období má primárně sloužit ke sjednání dohody o budoucím vztahu mezi EU a Velkou Británií. Časový limit (11 měsíců včetně ratifikace) je však pro sjednání komplexní dohody o budoucích vztazích zcela nedostatečný. Původní koncept přechodného období počítal s obdobím dvou let, a i tento časový horizont byl považován za příliš krátký. Nezbyvá nám tedy než doufat v intenzivní a hlavně konstruktivní jednání především v prioritních oblastech. Vyjednávací mandát EU, který by Rada pro obecné záležitosti měla schválit na svém únorovém zasedání, byl Michelem Barnierem představen včera.

V sobotu se v portugalském městě Beja sešlo celkem 17 členských států EU na summitu Přátel koheze, který hostil premiér António Costa. Podobně jako na pražském summitu, který se konal na začátku listopadu, tyto státy potvrdily, že pevně stojí za politikou soudržnosti, která hraje významnou roli v posílení vnitřního trhu a ekonomické prosperity všech. Shodly se dále, že financování politiky soudržnosti pro období 2021–2027 by mělo zůstat

na úrovni víceletého finančního rámce 2014–2020.

Dnešní dopoledne jsem měla možnost strávit v Evropském domě při příležitosti představení priorit chorvatského předsednictví v Radě EU. Těší mne důraz, který Chorvatsko ve svém programu klade na rozšíření EU a také na dokončení vnitřního trhu. To jsou témata, která patří k tradičním prioritám evropské politiky české vlády. Zároveň se však Chorvatsko ujalo předsednictví v nelehké době a bude se muset vypořádat s již zmíněným jednáním s Velkou Británií o budoucím vztahu s EU nebo intenzivním jednáním o víceletém finančním rámci.

To se momentálně nachází v klíčové fázi, na 20. února bylo dokonce svoláno mimořádné zasedání Evropské rady. Předseda Evropské rady Charles Michel se před ním bilaterálně setkává s předsedy vlád všech členských států. Tento čtvrtek je na řadě Česká republika. Naši dlouhodobou prioritou je vyvážený kompromis, který podpoří klíčové politiky EU. Zásadní je samozřejmě kohezní politika. Pokles alokace pro ČR je poměrně radikální, proto je pro nás prioritou tzv. záchranná síť pro národní alokace.

V pátek se uskuteční první letošní kulatý stůl Národního konventu o EU, tentokrát na velmi zajímavé téma Kosmické aktivity EU z pohledu ČR. Diskutovat budeme o prioritních oblastech ČR v rámci Kosmického programu EU 2021 – 2027 nebo o rozvoji a podpoře Agentury pro kosmický program EU.

Modelové zasedání institucí EU v Bratislavě

Od 22. do 26. ledna 2020 v Bratislavě probíhalo modelové zasedání institucí EU. Zúčastnili se ho nejúspěšnější středoškolští studenti z Česka i Slovenska, společně s hosty z Evropského parlamentu, Zastoupení Evropské komise a dalších organizací.

Cílem projektu je **rozvinout znalosti a povědomí o EU**. Bez těchto znalostí je často obtížné zapojit se do debat o EU. Akce tohoto typu jsou rovněž důležité pro mladé lidi, kteří zde získávají zkušenosti a znalosti, které pak mohou předávat svým vrstevníkům. V široké veřejnosti je totiž zavedena spousta klišé, což je zapříčiněno právě nevědomostí o EU a o tom, jak funguje.

Právě proto Úřad vlády již tradičně spolu se společností EUTIS realizuje modelové jednání Evropského parlamentu a Rady, na kterém mají středoškoláci možnost **proniknout prostřednictvím neformálního vzdělávání do legislativního procesu EU**.

Bratislavské finále přibližně šesti desítkami účastníků navázalo na regionální semináře v České republice, jichž se zúčastnili studenti všech typů středních škol. Slovenskou část projektu zajistilo Výzkumné centrum Slovenské společnosti pro zahraniční politiku.

/D. Březina, I. Blahušiak/

Postoj Komise k brexitu > Komise

Od 1. února již není Spojené království členským státem EU, nicméně na základě sjednané dohody o vystoupení, respektive ustanovení o přechodném období, se budou až do konce tohoto roku ve Spojeném království uplatňovat dosavadní pravidla a unijní právní řád.

Toto přechodné období má sloužit ke sjednání dohody o budoucím vztahu mezi EU a Spojeným královstvím. Zároveň platí, že i bez dalšího po přechodném období budou platit některá opatření, která budou platit do budoucna v klíčových oblastech – finanční vyrovnání, práva občanů, tzv. irská pojistka.

Cílem jednání o budoucím vztahu je plynule přejít z režimu aplikace práva EU na aplikaci **nového vztahu** a nevystavit tak občanskou i byznys sféru rizikům obdobným „no deal“ anebo nutnosti přizpůsobovat se několika změnám právního režimu.

Je však zapotřebí upozornit, že **původní koncept přechodného období počítal s obdobím dvou let**. I tento časový horizont byl z historických zkušeností považován za příliš krátký. Současný limit přibližně osmi měsíců (s rezervou pro ratifikační proces) je proto pro sjednání komplexní dohody o budoucích vztazích **zcela nereálný**.

Znáčná část dosavadních rizik tak byla přesunuta ke konci tohoto roku. Jejich odvrácení je však pouze možné za předpokladu, že dojde k politickému rozhodnutí ve Spojeném království, anebo dojde-li k uzavření dohody v bezprecedentně rychlém horizontu. **V takovém případě by**

ale dohoda zřejmě nepokrývala vše. Bylo by tak zřejmě nutné vrátit se v relevantních oblastech nepokrytých dohodou o budoucích vztazích k tzv. jednostranným nouzovým opatřením EU, či případně k obnovení národních „brexitových“ zákonů, jejichž platnost a účinnost jinak s uzavřením výstupové dohody končí, respektive nenastane.

S ohledem na výše zmíněné **probíhaly během ledna unijní práce na sestavení mandátu pro vyjednávání dohody o budoucích vztazích tak, aby bylo možné zahájit jednání co nejdříve a maximalizovat tak dostupný čas.** Ambicí je, aby tento mandát byl přijat únorovou Radou pro obecné záležitosti dne 25. února. K tomuto cíli se v průběhu měsíce ledna uskutečnila série technických seminářů na úrovni Pracovní skupiny Rady (čl. 50 Smlouvy o EU), za účasti národních resortních expertů. Výsledkem je návrh vyjednávacího mandátu pro budoucí vztah, který Komise zveřejnila v pondělí 3. února.

Cílem je mít mandát komplexní, i při vědomí, že vše nelze stihnout. Následně tak bude zapotřebí prioritizovat klíčová témata. Východiskem pro další postup Komise jsou **tři vymezené oblasti**: 1) dohoda o volném obchodu (FTA), rybolov včetně level playing field, 2) vnitřní bezpečnost a 3) vnější bezpečnost.

/Š. Pech/

Sdělení k bezpečnému vývoji sítí 5G > Komise

Dne 29. ledna vydala Komise sdělení, které se zaměřuje na bezpečné zavádění sítí 5G a navazuje na soubor bezpečnostních opatření (tzv. toolbox), který byl ve stejný den prezentovaný členskými státy.

Ty na něm společně pracovaly od podzimu minulého roku v rámci Skupiny pro spolupráci pod směrnicí o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii (NIS), a navázaly tak na posouzení rizik, které bylo provedeno na národní a evropské úrovni.

Soubor opatření představuje souhrn **společných strategických a technických opatření na zmírnění rizik** v oblasti kybernetické bezpečnosti sítí 5G a podpůrných akcí. Obsahuje také prioritizaci těchto opatření a stanovuje klíčová opatření, která by měla být v první řadě implementována. Obsahuje i plán na zmírnění rizik, který se zaměřuje na 9 oblastí identifikovaných v zhodnocení rizik na EU úrovni. Soubor nástrojů je iniciativou členských států s podporou Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací a Komise.

Zmíněné sdělení doplňuje přijatý soubor nástrojů a Komise prostřednictvím něj zahajuje příslušné činnosti ve své pravomoci. Vyzývá k tomu, aby **byla klíčová opatření provedena do 30. dubna 2020**. Komise ve sdělení podporuje veškeré aktivity a koordinaci členských států v rámci skupiny pro spolupráci a zaměřuje se hlavně na implementaci souboru nástrojů. Do 30. června 2020 by pak měla být v rámci skupiny pro spolupráci připravena zpráva, která zhodnotí stav implementace v jednotlivých členských státech.

ČR je v otázce kybernetické bezpečnosti sítí 5G velmi aktivní, a i co se týče přijatého souboru nástrojů, byla role ČR při jeho přípravě řídicí. Pro ČR bylo mimo jiné důležité, že se do finální podoby dostalo hodnocení rizikovosti dodavatelů technologií do sítí 5G včetně zařazení netechnických parametrů.

/B. Jablonická/

Výsledky zasedání Rady pro zemědělství a rybolov > Rada

V Bruselu se Chorvatsko dne 27. ledna 2020 poprvé zhostilo pořádání setkání ministrů zemědělství. Při této příležitosti nastínilo své priority v oblasti zemědělství a rybníkářství. Nastolené diskuzní témata byla zaměřena na Zelenou dohodu pro Evropu a nastavení přechodného období Společné zemědělské politiky. Českou delegaci vedl ministr zemědělství Miroslav Toman.

První zasedání Rady v rámci chorvatského předsednictví přineslo představení pracovního programu předsednictví

v oblasti zemědělství a rybníkářství na nadcházející pololetí.

Ministerská debata se poté zaměřila na **zemědělské aspekty Zelené dohody pro Evropu**. Delegace členských států v obecné rovině podpořily cíle Zelené dohody, nicméně zdůraznily, že pro dosažení vyšších klimatických ambic je třeba zajistit **odpovídající výši rozpočtu pro budoucí zemědělskou politiku v rámci rozpočtu**. /Pokr. na s. 3/

Mezi nástroji Společné zemědělské politiky a případnými novými nástroji Zelené dohody je třeba nalézt rozumný balanc.

Druhým diskuzním tématem bylo **nařízení o přechodném období Společné zemědělské politiky**. Diskuze nad její finální podobou jsou zdlouhavé a nová pravidla začnou platit později, nežli bylo původně plánováno. Jak dlouhé však bude přechodné období - ve kterém je nutné zajistit kontinuitu výplaty finančních prostředků evropským zemědělcům a tím jim poskytnout jistotu při přechodu na nový model přinášející řadu nově zaváděných prvků - bylo jedním z témat výměny názorů ministrů. I přes obsažnou diskusi se bude nutné k tématu nastavení přechodného období vrátit na příští Radě ministrů v březnu. Pro členské státy je klíčové, aby nařízení bylo schváleno co nejdříve, resp. v prvním pololetí letošního roku. V současné chvíli ale nepanuje na rámci a pravidlech přechodného období shoda.

V rámci bodů „Různé“ německá delegace představila návrh na zavedení celoevropského harmonizovaného systému označování **dobré pohody zvířat**. Jednalo by se o dobrovolný přístup k označování welfare zvířat nad rámec toho, co je již v EU stávající legislativou zavedené. Vedle chovatelů by tento krok ocenili i evropští spotřebitelé, kteří jsou na dobré podmínky chovu i porážky zvířat stále citlivější. Slovinci a Portugalci informovali o tom, že způsob **označování medu** neposkytuje dostatečné a průkazné informace o jeho původu. Ministři dalších členských států včetně ČR podpořili apel na změnu pravidel pro označování medu. V neposlední řadě Komise poskytla aktuální informace o situaci okolo šíření nákazy **afrického moru prasat**. Stále platí, že ČR je jedinou zemí EU, které se podařilo nákazu ze svého území vymýtit. Nad šířením viru však ještě EU ani celý svět nemají vyhráno.

/K. Talašová/

Výsledky zasedání Rady pro obecné záležitosti > Rada

Dne 28. ledna 2020 proběhlo v Bruselu zasedání Rady pro obecné záležitosti. Na programu jednání bylo představení priorit chorvatského předsednictví, výměna názorů ke Konferenci o budoucnosti Evropy a neformální pracovní oběd k jednání o novém víceletém finančním rámci. Delegaci ČR vedla státní tajemnice pro evropské záležitosti Milena Hrdinková.

Na začátku jednání Rady chorvatské předsednictví stručně představilo své priority pod heslem „**Silná Evropa ve světě výzev**“. Mezi klíčová horizontální témata budou patřit brexit, víceletý finanční rámec, rozšíření a konference o budoucnosti Evropy, důraz bude kladen také na společné hodnoty.

Hlavním tématem zasedání byla výměna názorů na téma **Konference o budoucnosti Evropy** na základě podkladového dokumentu připraveného předsednictvím.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o poslední Radu před brexitem, požádal závěrem plenárního zasedání o slovo zástupce Spojeného království Ve svém vystoupení zdůraznil, že brexit neznamená opouštění Evropy. Dále bude chtít pro EU být důležitým partnerem při hájení sdílených hodnot ve světě. Doufá také ve sjednání kvalitní dohody o volném obchodu mezi Spojeným královstvím a EU. Potvrdil, že jeho země neplánuje požádat o prodloužení přechodného období, bude tedy potřeba jednat rychle a konstruktivně. /R. Franěk/

Výsledky plenárního zasedání > Evropský parlament

Ve dnech 29. – 30. ledna se v Bruselu uskutečnilo krátké plenární zasedání Evropského parlamentu. Jeho nejdůležitějším bodem bylo schválení dohody o vystoupení Spojeného království z EU.

Poslanci dohodu o vystoupení schválili ve středu 29. ledna velkou většinou 621 hlasů. Jak však ve své řeči zdůraznil zpravodaj dohody Guy Verhofstadt, hlasování nebylo o podpoře brexitu, ale rozhodnutím mezi brexitem s dohodou a brexitem bez dohody. Během posledního lednového týdne se uskutečnilo několik rozlučkových večírků s britskými poslanci. Ti byli od začátku února částečně nahrazeni novými poslanci z ostatních členských států.

Kromě brexitové dohody si poslanci ve středu připomněli **75. výročí osvobození vyhlazovacího tábora Osvětim** za přítomnosti dvou přeživších Liliany Segreové a Anity Lasker-Wallfischové. Poslanci dále ve zvláštním bodu vyslechli prohlášení Rady a Komise o epidemii koronaviru, právech původních obyvatel, pozměněném zákonu o státním občanství Indie z roku 2019, humanitární situaci dětí migrantů na řeckých ostrovech a strategii EU pro udržitelnou mobilitu.

Ve čtvrtek 30. ledna poslanci diskutovali s předsedkyní Komise Ursulou von der Leyenovou a ostatními komisaři o nově představeném **pracovním programu Komise pro rok 2020**. Program, který se zaměřuje zejména na výzvy digitalizace a klimatické změny, většina poslanců ve svých vystoupeních podpořila, výtky se týkaly upozadění problému migrace, přehnaných ambic v sociální politice či zachování priority ekonomického růstu v rámci zelené dohod.

V souladu s postojem odpovědného Výboru pro hospodářské věci z předchozího týdne **plénium odmítlo kandidaturu irského kandidáta Gerryho Crosse do pozice výkonného ředitele Evropského orgánu pro bankovnictví**, kterého nominovala rada orgánů dohledu EBA včetně zástupců České národní banky. Poslanci své rozhodnutí zdůvodňovali zejména převahou mužů v unijních finančních institucích a také předchozím působením Crosse v zájmových organizacích. Podle jednacího řádu EP by nyní rada EBA měla navrhnout nového kandidáta ke schválení.

Ve čtvrtek schválil Evropský parlament dvě usnesení. V prvním žádá, aby **Komise iniciovala zavedení jednotných nabíječek pro telefony, tablety, čtečky a další přenosnou elektroniku**. Kromě uživatelského pohodlí je hlavním důvodem tohoto opatření omezení elektronického odpadu. Nabíječky podle odhadů unijních úřadů tvoří 50 tisíc tun odpadu ročně.

Dále poslanci žádají Komisi, aby představila **ambiciózní a závazná opatření proti platové nerovnosti mužů a žen**, která v EU stále činí 16 %. Podle poslanců by opatření měla platit pro veřejný i soukromý sektor a zahrnovat mimo jiné transparentnost platů a funkční monitorovací procesy. Poslanci také vyzvali členské státy, aby investovaly do předškolního vzdělávání, zaváděly flexibilní pracovní úvazky nebo aby ve svých důchodových systémech zohlednily význam péče.

/K. Votavová/

Spojené království na konci ledna opustilo EU a s tím skončil i mandát jejích zástupců v Evropském parlamentu. Po odchodu Britů se Evropský parlament změnil nejen složením, ale i velikostí. Zatímco dosud na plénu zasedalo 751 poslanců, po brexitu se jejich počet snížil na 705.

Pro účel odchodu Spojeného království z EU schválila Evropská rada rozložení mandátů Evropského parlamentu již v červnu 2018. Kvůli odložení brexitu nakonec muselo Spojené království organizovat nákladné evropské volby pro zvolení poslanců, kteří v Evropském parlamentu zasedali jen několik měsíců.

Z celkem 73 mandátů, které měli zástupci Británie, jich po 1. únoru 2020 zůstalo **46 neobsazených**. Tato místa jsou v Evropském parlamentu k dispozici do budoucna pro případ dalšího rozšíření EU či zavedení nadnárodních kandidátních listin. **Zbylých 27 mandátů bylo rozděleno** mezi členské státy tak, aby rozložení sil lépe reflektovalo princip rozdělení křesel v Evropském parlamentu i demografický vývoj. Konkrétně tato křesla obsadili poslanci ze **čtrnácti zemí**, které dřívejší rozdělení mandátů znevýhodňovalo. O 5 mandátů více získaly Francie a Španělsko, Itálie a Nizozemsko o 3, Irsko o 2 a Rakousko, Švédsko, Dánsko, Finsko, Slovensko, Chorvatsko, Estonsko, Polsko a Rumunsko po 1 mandátu. Počet českých poslanců zůstal stejný (tedy 21).

Odchod Spojeného království a jeho poslanců se promítne i v rozložení sil v rámci politických skupin. 10 britských po-

slanců opustilo S&D, 17 Renew Europe, 11 Greens/EFA 7 ECR a 1 frakci GUE/NGL. Nejpočetnější skupina 27 britských poslanců (zvolených za vítěznou Brexit Party) zůstávala po květnových volbách do Evropského parlamentu mezi nezařazenými, jejichž počet se tak o polovinu snížil. Ztráty některých frakcí však byly částečně kompenzovány nástupem 27 nových poslanců. K přerozdělení těchto mandátů z jednotlivých členských zemí by dle projekce Evropského parlamentu mělo v rámci frakcí dojít následovně: EPP + 5 (ES, IT, IE, SK, EE), S&D + 4 (FR, ES, HR, RO), Renew Europe + 6 (FR, ES, NL, IE, DK), ID + 3 (FR, IT, NL), Greens/EFA + 4 (FR, SE, AT, FI), ECR + 4 (ES, IT, NL, PL). 1 nový poslanec (ES) by měl rozšířit řady nezařazených.

V konečném součtu by tak po brexitu měly **nejvíce posílit zejména pravicová frakce EPP a euroskeptická ID**, která se stala čtvrtou nejsilnější skupinou v EP před Zelenými/EFA. O poslance naopak po brexitu přišly středolevé skupiny S&D, Renew Europe a Zelení/EFA. **Parlamentní většina** tří největších frakcí EPP, S&D a RE by se měla celkově **snížit ze 444 na 432 míst**. Mezi zeměmi v Evropské parlamentu nejvíce posílilo jižní křídlo. Například ve skupině Renew Europe vystřídala v pozici nejsilnější národní delegace španělská delegace tu rumunskou.

/J. Linková. K. Votavová/

Rámcové pozice schválené v 5. týdnu > Informace

Rámcová pozice k doporučení pro rozhodnutí Rady o aktualizaci směrnice **pro jednání o dohodách o hospodářském partnerství** s africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi a regiony (ACP) /vypracovalo Ministerstvo zahraničních věcí/

Rámcová pozice ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě - Přezkum oblasti působnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 654/2014 ze dne 15. května 2014 /vypracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu/

Program evropských institucí, 3. až 10. února > Informace

Neformální Rada pro konkurenceschopnost, 3. - 4. února

Hlavním programem jednání Rady bude politická debata ministrů na téma budoucnosti Evropského výzkumného prostoru po roce 2020 a oběhu znalostí.

Schůze kolegia komisařů 5. února

Komisař pro hospodářství Paolo Gentiloni a místopředseda Komise pro hospodářství, které pracuje ve prospěch

lidí, Valdis Dombrovskis představí sdělení o revizi hospodářského vládnutí EU. Komisař pro sousedství a rozšíření Olivér Várhelyi představí sdělení o důvěryhodné unijní perspektivě pro západní Balkán.

Plenární zasedání Evropského parlamentu, 10. - 13. února

Na programu plenárního zasedání bude humanitární situace ve Venezuele a migrační krize a dohoda o volném obchodu mezi Vietnamem a EU.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR
Číslo 374 týden od 27. ledna do 2. února 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz